

Pes členem domácnosti

z pohledu sociologie

Michaela Kadavá
michaela.kadava@gmail.com

Sktruktura příspěvku

1. Vazba mezi člověkem a psem
2. Pes jako člen domácnosti v zájmu sociologie zvířat
3. Vlastní výzkum (cíle zkoumání, použitá metodologie, průběh výzkumu, analýza a interpretace výsledků)
4. Závěr
5. Prostor pro dotazy

} „Teoretický“ základ pro výzkum

Pes v domácnosti

- **Jaký vliv má přítomnost psa v domácnosti na individuální životy jejích členů?**
  - ➔ Navazují majitelé psů díky psům nová přátelství či kontakty?
- **Jaký vliv má pes na vztahy mezi členy domácnosti?**
  - ➔ Přispívá pes svojí přítomností k harmonii v domácnosti nebo je naopak zdrojem konfliktů?
  - ➔ Dochází před pořízením psa k dohodě členů domácnosti?
  - ➔ Kdo z domácnosti vykonává konkrétní činnosti týkající se péče o psa?
- **Jaká je role psa v domácnosti a s čím tato role souvisí?**
  - ➔ Je pes vnímán jako člen rodiny?

Fenka Nagi respondentky Helgy

Pouto mezi člověkem a psem

- ➔ závisí na délce vazby (kolik let psa má), genderu...
- ➔ je určováno tím, jakou **funkci** pes ve vztahu k pánovi plní
- ➔ **Antropomorfní** chápání umožňuje vznik vazby, ale má také vliv na každodenní aktivity člověka.

„Jinak jsme mu třeba k Vánocům většinou nechávali dělat takový balíčky, kde měl nějaký ty kravinky, kostičky třeba a různé dobrůtky, pak jsme mu to třeba i jako zabalili a dali mu to pod stromeček.“

(respondentka Matylda, 25 let)

Pouto mezi člověkem a psem

Dle Foxe (1981) lze vztah mezi psem a člověkem rozdělit na tyto čtyři kategorie:

- 1) **objektově-orientovaný** (pes chápaný jako majetek)
- 2) **prospěchářsky-vykořisťovatelský** (přináší člověku výhody)
- 3) **vztah s nutnou závislostí** (pes jako společník nebo náhrada za dítě)
- 4) **skutečný vztah** (pes respektovaný jako partner)

Tetovaná ruka dcery respondentky Venduly

Antropomorfické vnímání psů.

Pojem antropomorfismus lze definovat jako připisování lidských duševních stavů zvířatům (Serpell 2002).

Antropomorfní myšlení dovoluje lidem začlenit psy do jejich sociálního prostředí. Bez přesvědčení, že si psi užívají naši společnost, nebo nás postrádají, když jsme pryč, či si se k nám chovají loajálně, ztrácí náš vztah se psy mnoho ze své hodnoty. (Boni 2008).

Na obrázku od respondentky Amálie (8 let) je její sestra venčící fenku Abigail

Úryvek z focus group rozhovoru se sedmičlennou rodinou:

- P (otec): „No já byl proti, já jsem nechtěl psa.“
- S (dcera): „Ale tak potom jsi stejně řekl, že jo.“
- P: „No já jsem neříkal, že jo. Já jsem psa určitě nechtěl.“
- K(syn): „Já si pamatuju, jak jsem mluvil s dědou a když jsem se pak asi do necelýho týdne dozvěděl, že máme novýho psa tak..“
- S: „Já vím, že děda, ten byl fakt jako vyloženě proti.“
- K: „Ano ten vám vyloženě řekl, že jste blázni. Ano, ten takovýhle slova použil. Dobře si to pamatuju.“
- S: „Jo to vím, ten říkal, že prostě ne a hned řekl, proč chcete zase psa. No vím, že děda byl vyloženě proti, na taťku to si moc nevzpomínám, co říkal on, Kája ten to tak nějak překousl... „

Sociologie zvířat

Sociologie se začíná zabývat problematikou zvířat až poté, co Clifton Bryant r. 1979 uveřejnil požadavek, aby sociologie zaměřila svou pozornost na „**zoological connection**“. Stěžoval si právě na to, že sociologie přehlíží vliv zvířat na naše společenské chování a na vztahy s ostatními lidmi. Reakcí na to bylo, že sociologové publikovali své články v nejvýznamnějších časopisech věnovaných oboru *human-animal studies*, jako je *Society and Animal Journal*, a *Anthrozoös*, vydávaný již od r. 1987. Zlomový moment nastal r. 2002 poté, co byla v Americké Sociologické Asociaci založena sekce „*Animals and Society*“ [Sanders 2006]

Cíle výzkumu

- ➔ zjistit, jaký vliv má přítomnost psa na rozdělení rolí v domácnosti spojené s péčí o psa
- ➔ jakým způsobem přítomnost psa v domácnosti ovlivňuje vztahy mezi členy domácnosti – pomáhá pes konflikty spíše uklidňovat nebo je sám jejich zdrojem?

Respondentka Helga na každoroční dovolené v Itálii se svou fenkou Nagi.

Základní informace a použitá metodologie

- ➔ 13 domácností - měli minimálně jednoho psa, maximálně 4
  - ➔ nejpočetnější: 7 osob a jeden pes
  - ➔ nejméně početné domácnosti představovaly páry
- ➔ celkem 24 respondentů
- ➔ výběr vzorku: **účelový** (kritéria: počet členů v domácnosti, věk, typ domácnosti a aktivity se psem) a **metoda sněhové koule**
- ➔ polovina dotázaných z **Královehradeckého kraje**.
- ➔ výzkumná metoda: **semistrukturované rozhovory** (včetně focus group) a v případě nejpočetnější rodiny ještě doplněná o šestidenní **zúčastněné pozorování**

Výběr psa a rozdělení rolí spojených s péčí

- ➔ v žádné ze zkoumaných domácností nedošlo k tomu, že by všichni členové s pořízením psa do domácnosti stoprocentně souhlasili role spojené s péčí o psa zajišťují častěji ženy než muži, kromě případů, kdy pořídit si psa do domácnosti, chtěl více muž
- ➔ kdo z domácnosti o psa pečuje nejvíce, odpovídá nejčastěji tomu, kdo je jeho majitelem
- ➔ péče o psa je v rodině rozdělená, obvykle ale nerovnoměrně

Místo psa v rodinném uspořádání

Respondentka Marie se obává konfliktů, které by mohly plynout z toho, že se psi dostanou do části domu, kterou obývá její syn:

„No aby neřekli, že jim tam běhají, nechci s nima mít nějaký rozepře.“

V případě domácnosti Mileny, Patrika a Karolíny žádný ze psů nikdy nesměl do místností, kde byl koberec.

„Psi nikdy nesměli na koberec. No, protože jsou určitý kritéria a jako stejně pes nepatří do postele, si myslím.“

Vliv psa na vztahy uvnitř domácnosti

- ➔ 6 respondentů shledává přítomnost psa jako **pozitivní v rámci partnerského vztahu**
- ➔ v rodině, kde partner s pořízením psa předem nesouhlasil, se pes stal zdrojem napětí, jinde pes **partnery usmiřuje**:
„Myslím, že nás ti pejsci určitě usmiřují a uklidňují, třeba když tu děda nadává a teď pejskové se ho bojejí, nechtěj k němu jít, tak jsou u mě tak.“ (Marie 72 let)
- ➔ ve většině domácností **převážila, v otázce vlivu psa na rodinu, pozitiva nad negativy**
- ➔ psi většinou **tráví se členy domácnosti jejich volný čas** a podílí se na některých aktivitách
- ➔ problém s **agresivitou psa** se vyskytl jen u jedné domácnosti

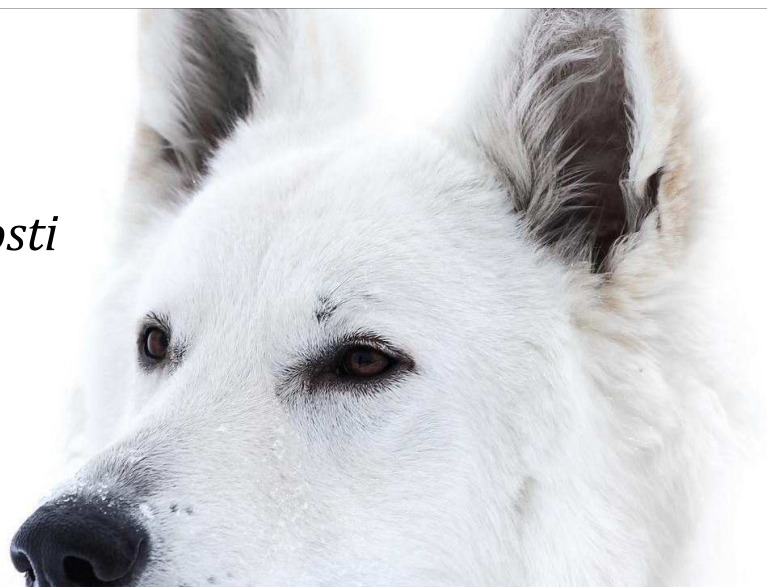
Shrnutí

- ➔ všichni dotázaní **vnímají psa jako člena rodiny**, ale jejich vnímání, pokud jde o zvířecí a lidské členy rodiny se liší – vznikla **kategorizace**
- ➔ všichni psi měli, za určitých okolností, **přístup do domu**, ne ale neomezeně do všech částí
- ➔ v žádné z domácností **nesouhlasili všichni členové s pořízením psa na 100%** - proto se v některých případech stal pes zdrojem **konfliktů**
- ➔ ve většině domácností zajišťovala **péči o psa žena** a péče byla mezi členy domácnosti rozdělena **nerovnoměrně**
- ➔ přítomnost psa v domácnostech nebo přímo v rodinách měla na vztahy mezi členy **většinou pozitivní vliv**

*„Pes má krásu bez
ješitnosti, sílu bez
krutosti a lidské ctnosti
bez lidských vad.“*

(George Gordon Byron)

Děkuji za Vaši pozornost

Bakalářská práce **Jak nám pes změnil rodinu** je volně dostupná na portálu Theses.